

**Brüssel, 24. juuni 2026
(OR. en)**

10465/26

**Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0544(CNS)**

**RECH 279
COMPET 762
IND 410
MI 626
EDUC 268
TELECOM 312
ENER 393
ENV 720
CLIMA 326
AGRI 493
TRANS 416
SAN 475
BIOTECH 79**

A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Nõukogu
Teema:	Programmi „Euroopa horisont“ käsitlev pakett: teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm aastateks 2028–2034 Raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm – Osaline üldine lähenemisviis

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele eesistujariigi muudetud tekst.

Kõik lähtesummad lisatakse pärast mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevate läbirääkimiste lõpuleviimist.

Nurksulgudes esitatud sätted on osalisest üldisest lähenemisviisist välja jäetud.

Ettepanek

NÕUKOGU OTSUS,

millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm ajavahemikuks 2028–2034, sätestatakse selle programmi osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2021/764

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 182 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust¹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

³ ELT C [...], [...], lk [...].

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 182 lõikele 3 tuleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] kehtestatud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ ajavahemikuks 2028–2034 (edaspidi programm „Euroopa horisont“) rakendada eriprogrammide kaudu, milles määratakse kindlaks iga eriprogrammi rakendamise üksikasjalikud eeskirjad ja selle kestus ning nähakse ette vajalikud vahendid.
- (2) Kui määruses XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] on sätestatud programmi „Euroopa horisont“ üld- ja erieesmärgid, selle struktuur ja elluviidavate tegevuste põhisuunad, siis käesolevas programmi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogrammis (edaspidi „eriprogramm“), tuleks määrata kindlaks programmi „Euroopa horisont“ eri osade konkreetseid tegevuseesmärke ja tegevused. Nimetatud eriprogrammi suhtes kohaldatakse täielikult määruses XXX sätestatud rakendussätteid.
- (2a) Selleks et saavutada parim võimalik mõju eriprogrammi eesmärkidele ja juhtimismehhanismidega kindlaksmääratavatele prioriteetidele, tuleks tagada kooskõlastatud lähenemisviis eriprogrammi rakendamiseks kasutatavate eri vahendite ja meetmete suhtes.
- (3) Väljaspool tuumaenergiavaldkonda võetavaid Teadusuuringute Ühiskeskuse (edaspidi „JRC“) otseseid meetmeid käsitleva eriprogrammi teadusliku ja tehnoloogilise sisu kohta on konsulteeritud JRC juhatajate nõukoguga, mis loodi komisjoni otsusega 96/282/Euratom⁴.
- (4) Käesoleva nõukogu otsusega kehtestatakse eriprogrammi esialgne rahastamispakett.

⁴ Komisjoni 10. aprilli 1996. aasta otsus 96/282/Euratom Teadusuuringute Ühiskeskuse ümberkorraldamise kohta (EÜT L 107, 30.4.1996, lk 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1996/282/oj>).

- (5) Selleks et tagada ühetaolised tingimused eriprogrammi rakendamiseks tööprogrammide kaudu, tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁵.
- (5a) Tööprogrammide eesmärk peaks olema lihtsus, paindlikkus ja kättesaadavus taotlejatele. Strateegiliselt kindlaks määratud prioriteetsetes teemavaldkondades tuleks tagada tasakaalustatud lähenemine alt üles suunatud meetmete ja eelnevalt kindlaks määratud teemade vahel. Tööprogrammides tuleks vähendada teemade arvu, lühendada nende kirjeldusi ja piirata ühtainsat projekti käsitlevaid teemasid, edendades seeläbi avatumat ja konkurentsivõimelisemat protsessi ning andes taotlejatele suurema vabaduse määrata kindlaks oma eri viisid asjakohaste teadusuuringute ning innovatsiooni eesmärkide saavutamiseks.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13–18).

- (5b) Selleks et tagada programmi sidus ja strateegiline suunitlus ning võimaldada liikmesriikidel anda strateegiline panus varases etapis enne tööprogrammide väljatöötamist, peaks strateegiliste prioriteetide seadmise protsess algama asjakohaste analüüsidega, sealhulgas kujunemisjärgus tehnoloogiate vaatluskeskuselt, tulevikusuundi käsitlevate aruannetega ning sidusrühmade tõenduspõhise panusega, millele järgnevad Euroopa teadusruumi ja innovatsiooni komitee (ERAC) nõuanded. Need nõuanded peaksid aitama komisjonil koostada programmi „Euroopa horisont“ mitmeaastast strateegilist dokumenti, mis hõlmab programmi nelja sammast. Programmi „Euroopa horisont“ mitmeaastase strateegilise dokumendi see osa, mis hõlmab II samba konkurentsivõime komponenti, peaks olema sama kui Euroopa Konkurentsivõime Fondi mitmeaastase strateegilise dokumendi see osa, mis hõlmab II samba konkurentsivõime komponenti. Programmi „Euroopa horisont“ komitee strateegiline koosseis peaks andma komisjonile soovitusi programmi „Euroopa horisont“ üldise strateegilise suuna ja prioriteetide kohta enne tööprogrammide ettevalmistamist. Nimetatud strateegiline koosseis oma nõuandvas rollis peaks toimima ka foorumina, mis soodustab liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes. Samuti peaks see aitama tagada sidususe ja koostoime muude liidu programmide ja vahenditega, et maksimeerida mõju ja vältida kattuvusi kogu innovatsiooniteekonna jooksul. Eelkõige tuleks tagada asjakohane koordineerimine, sealhulgas ühiskoosolekud, määruse (EL) XXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] alusel loodud üldkomiteega, kes tegutseb oma nõuandvas rollis, et käsitleda mõlemale olulisi teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõimega seotud küsimusi, eelkõige programmi „Euroopa horisont“ II samba konkurentsivõime komponendi strateegilisi suundi ja prioriteete.

- (5c) Komisjon peaks korrapäraselt teavitama programmitomiteed eriprogrammi rakendamisel tehtud üldisest edenemisest ning andma talle õigeaegselt teavet kõigi meetmete ja komponentide kohta. See peaks hõlmama järgmist: iga projekti käsitlev teave, mis võimaldab jälgida iga taotluse kõiki menetlusetappe ja hõlmab eelkõige järgmist: esitatud taotlused; iga taotluse hindamise tulemused; sihttoetuslepingud; lõpetatud ja lõpule viidud projektid. Iga taotlusvooru tulemusi ja projektide rakendamist käsitlev teave, mis hõlmab eelkõige järgmist: iga taotlusvooru tulemused; taotluste hindamise punktisummad ja kõrvalekalded nendest punktisummadest nende pingereas; projektitaotluste puhul taotletud kohandused; sihttoetuslepingute üle peetavate läbirääkimiste tulemused; projekti rakendamise teave, sealhulgas andmed maksete kohta ning projektide tulemused; taotlused, mis on heaks kiidetud sõltumatu eksperdihinnangu alusel, kuid mille komisjon on tagasi lükanud. Programmi rakendamist käsitlev teave, sealhulgas asjakohane teave programmi „Euroopa horisont“, eriprogrammi, iga erieesmärgi ja seotud teemade kohta ning sünergiate kohta teiste asjakohaste liidu programmidega. Teave programmi „Euroopa horisont“ eelarvekomponentide ja alakomponentide täitmise kohta.
- (6) Arvestades eriprogrammi olulist finantsmõju, tuleks tööprogrammide vastuvõtmiseks kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 182/2011 sätestatud kontrollimenetlust, välja arvatud Euroopa Teadusnõukogu, mille puhul kasutatakse nõuandemenetlust.
- (7) Käesolev eriprogramm asendab programmi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogrammi, mis kehtestati nõukogu otsusega (EL) 2021/764⁶. Seepärast tuleks nõukogu otsus (EL) 2021/764 kehtetuks tunnistada.

⁶ Nõukogu 10. mai 2021. aasta otsus (EL) 2021/764, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/743/EL (ELT L 167 I, 12.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj>).

- (8) Eriprogrammi tuleks rakendada kooskõlas õigusriigi põhimõtte ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õiguste ja põhimõtetega ning see peaks olema kooskõlas liidu ja liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osalised nad on, nagu Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon ja selle lisaprotokollid, aga ka sellistest kokkulepetest nagu ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva otsusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm (edaspidi „eriprogramm“) mitmeaastase finantsraamistiku kehtivusajaks 2028–2034, nagu on sätestatud määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artikli 1 lõike 2 punktis a.
2. [Käesolevas otsuses sätestatakse eriprogrammi eelarve ajavahemikuks 2028–2034, eriprogrammi rakendamise eeskirjad ja eriprogrammi alusel läbi viidavad tegevused.]
3. Määruses XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] sätestatud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ määratlusi, eesmärgi, struktuuri ja eelarvet kohaldatakse ka eriprogrammi suhtes.

Tegevuseesmärgid

1. Eriprogramm aitab kaasa määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärkide täitmisele.
2. Eriprogrammi tegevuseesmärgid on järgmised:
 - a) soodustada tipptasemel teadusuuringute tegemist ja maailma juhtivate teadusasutuste loomist;
 - b) toetada teadlaste liikuvust, koolitamist ja karjääriarengut;
 - c) meelitada Euroopasse tippteadlasi ja neid siin hoida;
 - d) soodustada ja tugevdada koostööd ja multidistsiplinaarsust, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteadustega, et luua uusi teadmisi;
 - e) suurendada teadmiste väärindamist ning soodustada teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste kasutamist, sealhulgas standardimistegevuste kaudu;
 - f) ühendada ja arendada piiriülese juurdepääsu tagamiseks teadus- ja tehnoloogiataristuid kogu Euroopa teadusruumis, ning optimeerida nende taristute kasutamist;
 - g) toetada süvatehnoloogia ja uuenduslike idufirmade loomist ja laiendamist;
 - h) soodustada tehnoloogia kasutuselevõttu ja lõhkuva innovatsiooni tutvustamist;
 - i) suurendada nende osaluse laiendamise meetmega liitunud riikide ja üleminekuriikide teadusorganisatsioonide osalust, kellele on osutatud määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artiklis 19;
 - j) edendada avatud teadust ja tagada üldsuse jaoks nähtavus ning võimaluse korral avatud juurdepääs tulemustele.

[Artikkel 3

Eelarve

1. Kooskõlas määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artikli 6 lõikega 1 on eriprogrammi rakendamise esialgne rahastamispakett 2028.–2034. aastaks 175 002 000 000 eurot jooksevhindades.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa jaotatakse määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artikli 6 lõikes 2 sätestatud osade vahel.

Artikkel 4

Tööprogrammid

1. Eriprogrammi rakendatakse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud tööprogrammide kaudu kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 110. Komisjon teavitab artiklis 18 osutatud komiteed korrapäraselt ja varajases etapis eriprogrammi kaudsete meetmete rakendamisel tehtud üldistest edusammudest, samuti seetõttu, et komiteel oleks võimalik varakult anda asjakohane panus tööprogrammide ettevalmistamisse.

Ilma et see piiraks esimese lõigu kohaldamist, sätestatakse tööprogrammides järgmist:

- a) meetmed, rahastamisviis ja seotud eelarve;
- b) [programmi „Euroopa horisont“ käsitlevas] määruses sätestatud rahastamiskõlblikkus- ja hindamiskriteeriumid;
- c) üksainus rahastamise määr meetme kohta;
- e) meetmed, mille suhtes kohaldatakse erireegleid, eelkõige teadusjulgeoleku, tulemuste omandiõiguse, väärindamise ja levitamise, üleandmise ja litsentsimise ning tulemuste kasutamise õiguste kohta;
- ea) hindamise läbivaatamise kord.

- 1a. Lõikes 2 osutatud tööprogrammid hõlmavad käesoleva otsuse artikli 11 lõike 1 punktis b osutatud teadus- ja innovatsioonikoostööd.
2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu eraldi tööprogrammid, et rakendada artikli 1 lõikes 3 sätestatud järgmiste komponentide raames võetavaid meetmeid. Iga artikli 18 lõikes 2 sätestatud koosseis vastutab tööprogrammide seas oma vastava tööprogrammi eest:
 - a) Euroopa Teadusnõukogu (edaspidi „ERC“) – tööprogrammi kehtestab ERC teadusnõukogu artikli 7 lõike 9 punkti a alapunkti ii kohaselt ja kooskõlas artikli 18 lõikega 3. Komisjon kaldub ERC teadusnõukogu kehtestatud tööprogrammist kõrvale üksnes kooskõlas artikli 7 lõike 4 teise lõiguga; sellisel juhul võtab komisjon tööprogrammi vastu rakendusaktiga artikli 18 lõike 4 kohaselt ning põhjendab seda nõuetekohaselt;
 - b) Euroopa Innovatsiooninõukogu (edaspidi „EIC“) – tööprogramm koostatakse kooskõlas artikli 18 lõikega 4 vastavalt artikli 12 lõike 1 punkti b kohastele EIC nõuandekogu nõuannetele;
 - c) Marie Skłodowska-Curie meetmed, ühiskond, Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid, Euroopa teadusruum, teadus- ja tehnoloogiataristud, osalemise laiendamine ja tippteaduse levitamine kooskõlas artikli 18 lõikega 4;
 - d) JRC – mitmeaastases tööprogrammis võetakse arvesse komisjoni otsuses 96/282/Euratom osutatud JRC juhatajate nõukogu arvamust.
- da) tööprogrammil põhinevad Euroopa partnerlused.

3. [Määruse XXX [viide Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitlevale määrusele] IV–VII peatükis kirjeldatud poliitikaharudes osutatud teadus- ja innovatsioonitegevus lisatakse tööprogrammide sihtotstarbelisse eriosasse, millega rakendatakse määruse XXX [viide Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitlevale määrusele] artikli 3 lõike 2 punktides a–d osutatud vastavaid erieesmärke]. Kõnealused tööprogrammid võetakse vastu kooskõlas määruse XXX [viide Euroopa Konkurentsivõime Fondi käsitlevale määrusele] artiklitega 15 ja 84.

Artikkel 5

Euroopa partnerlused

1. Euroopa partnerluste puhul järgitakse selget olulusringipõhist lähenemisviisi, mis hõlmab nende kindlaksmääramist, valimist, elluviimist ja järelevalvet ning liidu rahastamise järkjärgulist lõpetamist käesoleva artikli sätete alusel. Komisjon ja liikmesriigid teevad partnerluse kogu olulusringi jooksul koostööd. Eelkõige kaasatakse liikmesriigid juba varajases etapis sidusa partnerlusportfelli kindlaksmääramisse.
- 1a. Euroopa partnerlused valitakse konkurentsipõhise, avatud, mittediskrimineeriva ja läbipaistva menetluse teel, mis lähtub kvantitatiivsetest kriteeriumidest ja tugeval portfelli põhinevast lähenemisviisist, mille tulemuseks on sidusad ja üksteist täiendavad algatused. Lisaks määruse (EL) XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artiklis 11 sätestatud nõuetele peavad potentsiaalsed partnerlused vastama järgmistele valikukriteeriumidele:
 - a) portfelli asjakohasus: tagatakse partnerlusportfelli üldine järjepidevus ja sidusus, tingimusel et kandidaadid vastavad kõigile valikukriteeriumidele ja tõendavad asjakohasust osana strateegilisest ja sidusast vastastikku täiendavast meetmeportfellist;
 - b) kriitiline mass: partnerluseelarve (liidu toetus ja partnerite osalus) peab vastama partnerluse kestusele ja tagatud peavad olema piisavad vahendid, et rahastada aastas vähemalt üht mahukat taotlusvooru;

- c) partnerluskoosseis: kui vastupidist ei ole nõuetekohaselt põhjendatud, peavad osalema vähemalt kümne liikmesriigi avalik-õiguslikud üksused ja/või vajaduse korral nende vastavate ökosüsteemide olulisi segmente esindavad eraõiguslikud üksused, tagades peamiste sidusrühmade ulatusliku ja tasakaalustatud kaasatuse;
- d) üleeuroopaline asjakohasus: partnerlused on asjakohased kogu Euroopa jaoks, sealhulgas kogu liidus tehtava laialdase ja mitmekesise koostöö kaudu, ning kaasatud on asjakohased teaduse ja innovatsiooni ökosüsteemid;
- e) eesmärgistatud lähenemine: partnerluste jaoks on sõnastatud kogu nende kestuseks selged, mõõdetavad ja tähtajalised eesmärgid, millest lähtutakse kogu järelevalve- ja hindamistegevuses;
- f) rakenduskava: partnerid töötavad eelnevalt välja rakenduskava, mis sisaldab peamisi tulemusnäitajaid edusammude hindamiseks, levitamise- ja väärindamistegevust, kaasa arvatud meetmeid liidupoolse rahastamise järkjärguliseks lõpetamiseks;
- h) varasem tegevus: kui potentsiaalsed partnerlused põhinevad varasematel algatustel, tõendatakse nende varasemate partnerluste tõhusust, tulemuslikkust ja mõju.

1b. Euroopa partnerlused tagavad kogu oma kestuse vältel järgmise:

- a) läbipaistev ühistel suunistel lasuv juhtimiskord ja -reeglistik, sealhulgas käitumisjuhendid, mis tagavad avatud ja läbipaistva tegutsemise;
- b) algatuse jätkuv avatus selgete ja läbipaistvate ühinemis- ja väljaastumiskriteeriumide, sealhulgas avalike ja konkurentsipõhiste taotlusvoorus osalemise kutsete abil, mis on suunatud võimalikele uutele partnerorganisatsioonidele ning eri sektoritest, tingimustest ja valdkondadest pärit, sealhulgas asjakohasel juhul asjaomaste rahvusvaheliste partnerite ja sidusrühmade kaasamise kaudu, võttes nõuetekohaselt arvesse majanduslikku ja teadusjulgeolekut;

- c) läbipaistvus: partnerlused näitavad läbipaistvust prioriteetide ja eesmärkide, sealhulgas oodatavate tulemuste ja mõju kindlaksmääramisel;
 - d) paindlikkus, milleks vaadatakse õigel ajal läbi põhidokumendid, näiteks strateegilised teadusuuringute ja innovatsiooni kavad ja üleminekustrateegiad, mida vajadusel kohandatakse, et tagada asjakohasus ja teostatavus;
 - e) pidev järelevalve, sealhulgas edusammude üle selliste partnerluspõhiste ühiste näitajate täitmise suunas nagu partnerite rahaline osalus, kulutõhusus ja avatus uutele partneritele;
 - f) üksikasjalik teave hindamisprotsessi ja Euroopa partnerluste kõigi taotlusvoorude tulemuste kohta, mis tuleb teha programmitomiteele aegsasti kättesaadavaks;
 - g) andmestrategie: andmestrategie sisaldab sätteid partnerluse käigus loodud andmete kasutamise kohta ja tagab andmete kättesaadavuse vähemalt kümme aastat pärast partnerluse lõppu kooskõlas FAIR-põhimõtetega;
 - h) VKEde ja kasvufirmade integreerimine: asjakohasel juhul sõnastatakse partnerlustes selged strateegiad, millega edendatakse VKEde ja kasvufirmade kaasamist innovatsioonitsükklisse, võttes arvesse nende konkreetseid vajadusi ja probleeme;
 - j) kui Euroopa partnerlusi ei uuendata, rakendatakse asjakohaseid meetmeid, mis põhinevad nende üleminekustrateegiates kindlaks määratud järkjärgulise lõpetamise meetmetel.
- 1c. Partnerluspõhised ühised näitajad tuginevad määruses XXX [viide tulemusraamistiku määrusele] määratletud ühistele näitajatele ja programmi „Euroopa horisont“ (2021–2027) Euroopa partnerluste tulemuslikkust käsitlevatele, iga kahe aasta järel koostatavatele seirearuannetele.

- 1d. Euroopa partnerluste viimased taotlusvoorud algatatakse enne 31. detsembrit 2034. Euroopa partnerlused määravad kindlaks parima üleminekuviisi ja rakendavad seda. Võttes arvesse eelnevalt koostatud üleminekustrateegiaid, viiakse läbi partnerluste sõltumatu hindamine, mille käigus tehakse kindlaks, kas nende eesmärgid on saavutatud, kas partnerluspõhine lähenemisviis sobib ja kas partnerlused on jätkuvalt liidu poliitiliste prioriteetide seisukohast asjakohased. Hindamise raames tuleks anda soovitus tulevaste meetmete puhul tõhusaima poliitilise sekkumise viisi kohta.
- 1e. Eespool nimetatud nõuete täitmata jätmise korral võib komisjon liidu rahastamist vähendada, selle peatada, lõpetada või võtta muid asjakohaseid meetmeid. Liikmesriike teavitatakse sellistest meetmetest aegsasti.

II peatükk

Tipptasemel teadus

Artikkel 6

Euroopa Teadusnõukogu

1. Komisjon asutab Euroopa Teadusnõukogu (edaspidi „ERC“), et rakendada määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] I osa „Tipptasemel teadus“ meetmeid, mis on seotud ERCga. ERC on nõukogu otsusega (EL) 2021/764 loodud Euroopa Teadusnõukogu õigusjärglane.
2. ERC koosneb artiklis 7 sätestatud sõltumatust ERC teadusnõukogust ja artiklis 8 sätestatud ERC spetsiaalsest rakendusstruktuurist.
3. ERC teadusnõukogul on president (edaspidi „ERC president“), kes valitakse rahvusvaheliselt tunnustatud juhtivteadlaste hulgast.

4. ERC presidendi määrab spetsiaalse sõltumatu otsimiskomisjoni läbi viidud läbipaistva värbamisprotsessi järel ametisse komisjon. Värbamisprotsess ja valitud kandidaat peavad olema ERC teadusnõukogus heaks kiidetud. ERC presidendi ametiaeg on kuni neli aastat võimalusega seda ühe korra pikendada.
5. ERC president on ERC teadusnõukogu eesistuja ja tagab ERC teadusnõukogu juhtimise ja selle suhted spetsiaalse ERC rakendusstruktuuriga ning esindab ERC teadusnõukogu teadusmaailmas.
- 5a. ERC president pühendab põhimõtteliselt vähemalt 80 % oma tööajast ERC tegevusele. ERC spetsiaalne rakendusstruktuur pakub ERC presidendile tema ülesannete täitmiseks vajalikku tuge.
7. ERC tegutseb teaduse tipptaseme, avatud teaduse, sõltumatuse, tõhususe, tulemuslikkuse, läbipaistvuse, vastutavuse ja teadusuuringute usaldusväärsuse aluspõhimõtete kohaselt. Sellega tagatakse nõukogu otsuse (EL) 2021/764 kohaste ERC meetmete järjepidevus.
8. ERC tegevusega toetatakse alt-üles käsitlust järgides kõigi valdkondade eesliiniuuringuid, mida teevad Euroopa tasandil konkureerivad vastutavad teadlased ja nende teadusrühmad, sealhulgas karjääri alustavad teadlased.
9. Komisjon garanteerib ERC sõltumatuse ja usaldusväärsuse ning kindlustab ERC-le antud ülesannete nõuetekohase täitmise.
10. Komisjon tagab, et ERC meetmed viiakse ellu käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud põhimõtete kohaselt ja vastavalt artikli 7 lõike 4 punktis a osutatud ERC üldstrateegiale, mille on kehtestanud ERC teadusnõukogu.

ERC teadusnõukogu

1. ERC teadusnõukogu koosneb kuni 22st sõltumatust kõige mainekamast ja asjakohaste teadmistega eri vanuserühmadesse kuuluvast, sealhulgas nii nais- kui ka meessoost teadlasest, insenerist ja grandihoidjast, ning tagab teadusuuringute eri valdkondade esindatuse ja geograafilise mitmekesisuse. Nad tegutsevad oma isiklikul vastutusel ja on sõltumatud kõrvalistest huvidest. ERC teadusnõukogu liikmed nimetab ametisse komisjon pärast sõltumatut ja läbipaistvat valimist, mis on ERC teadusnõukoguga kokku lepitud ja hõlmab teadusringkondadega avatud konsulteerimist ning aruande esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
2. ERC teadusnõukogu liikmete ametiaeg on kuni neli aastat ja seda saab ühe korra pikendada ning liikmed vahetuvad rotatsiooni alusel, millega tagatakse ERC teadusnõukogu tegevuse järjepidevus.
3. ERC teadusnõukogu valib oma liikmete hulgast kolm asepresidenti, kes abistavad ERC presidenti ERC teadusnõukogu esindamisel ja selle töö korraldamisel. Kolm asepresidenti saavad toetust, et neile oleks tagatud piisav kohalik haldusabi oma koduinstituudis.
- 3a. ERC teadusnõukogu liikmetele makstakse ülesannete täitmise eest honorari ning vajaduse korral kaetakse nende reisi- ja elamiskulud.
4. ERC teadusnõukogu täidab oma ülesandeid üksnes ja eranditult eriprogrammi raames ja eesmärkidel. Sellega seoses kehtestab ta:
 - a) ERC üldstrateegia;
 - b) tööprogrammi ERC tegevuse elluviimiseks;

- c) vastastikuse eksperdi hinnangu ja projektitaotluste hindamise meetodid ning korra, mille alusel määratakse kindlaks rahastatavad projektitaotlused;
- d) oma seisukoha küsimuste kohta, mis võivad teaduslikust seisukohast võimendada ERC saavutusi ja mõju ning tehtavate teadusuuringute kvaliteeti;
- e) käitumisjuhendi, milles käsitletakse muu hulgas huvide konflikti ärahoidmist;
- f) ERC asepresidentide valimise korra.

Komisjon kaldub ERC teadusnõukogu esimese lõigu kohaselt võetud seisukohtadest kõrvale üksnes juhul, kui ta leiab, et käesolevat otsust ei ole järgitud. Sellisel juhul võtab komisjon vastu meetmed eriprogrammi rakendamise järjepidevuse säilitamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks, esitades punktid, milles tema seisukohad erinevad ERC teadusnõukogu omadest, ning põhjendab neid nõuetekohaselt.

- 5. ERC teadusnõukogu teavitab komisjoni teadusuuringute suundumustest, andmetest ja kõigist poliitikakujundamise seisukohast tähtsatest küsimustest ning võib teha vastavaid analüüse, mille komisjon edastab liikmesriikidele.
- 6. ERC teadusnõukogu ja komisjon kohtuvad vähemalt kaks korda aastas, et vahetada laiapõhjaliselt ja aegsasti arvamusi ERC strateegia väljatöötamise ja elluviimise ning komisjoni poliitikakujundamise kohta.
- 7. ERC teadusnõukogu tagab tegevuse teadusliku kvaliteedi ja tal on täielik voli otsustada, milliseid teadusuuringuid rahastatakse.
- 8. ERC teadusnõukogu tegutseb artikli 6 lõikes 7 sätestatud põhimõtete kohaselt ja üksnes ERC eesmärkide nimel. Ta tegutseb usaldusväärselt ja ausalt ning teeb oma tööd tõhusalt ning võimalikult läbipaistvalt.

9. Eriprogrammi rakendamiseks ja oma ülesannete täitmiseks teeb ERC teadusnõukogu järgmist:

a) teadustöö strateegia:

- i. kehtestab ERC üldise teadustöö strateegia, pidades silmas teaduslikke võimalusi ja Euroopa vajadusi teadusvaldkonnas;
- ii. kehtestab kooskõlas teadustöö strateegiaga tööprogrammi ja töötab välja ERC eri toetusmeetmed;
- iii. kehtestab kooskõlas teadustöö strateegiaga vajalikud Euroopa ja rahvusvahelised teavitus- ja koostööalgatused, et suurendada ERC nähtavust nii liidus kui ka mujal maailmas tegutsevate parimate teadlaste jaoks;

b) teaduslik haldamine, järelevalve ja kvaliteedikontroll:

- i. tagab teaduse tipptasemel ning täielikult läbipaistval, õiglasel ja erapooletul taotluste läbivaatamisel põhineva maailmatasemel vastastikuse eksperdihindamise süsteemi olemasolu, kehtestades seisukohad taotlusvoorude korraldamise ja haldamise kohta, hindamiskriteeriumid, vastastikuse eksperdihindamise korra koos ekspertide valimise korraga, vastastikuse eksperdihindamise ja taotluste hindamise meetodid ning vajalikud rakenduseeskirjad ja suunised, mille alusel määratakse ERC teadusnõukogu järelevalve all kindlaks rahastatavad taotlused;
- ii. teeb ettepaneku, mille alusel määratakse eksperdid ERC eesliiniuuringute meetmete puhul;
- iii. tagab, et ERC uurimistoetuste rakendamine toimub lihtsa ja läbipaistva korra kohaselt, mille puhul keskendutakse jätkuvalt tipptasemele, soodustatakse initsiatiivi ning tasakaalustatakse paindlikkust vastutusega, jälgides pidevalt tegevuste ja uurimistoetuse rakendamise kvaliteeti;

- iv. vaatab läbi ERC saavutused ja ERC rahastatavate teadusuuringute kvaliteedi- ja mõjunäitajad, hindab neid ning esitab vastavalt soovitusi ja suuniseid parandusmeetmete või tulevaste meetmete kohta;
 - v. kujundab oma seisukoha muude aspektide kohta, mis mõjutavad programmi „Euroopa horisont“ selle osa raames ERC tegevuse tulemusi ja mõju ning tehtavate teadusuuringute kvaliteeti;
- c) kommunikatsioon ja tulemuste levitamine:
- i. parandab ERC üleilmset mainet ja nähtavust, viies läbi kommunikatsiooni- ja teavitustegevust, sealhulgas teaduskonverentse, et tutvustada ERC tegevust ja saavutusi ning ERC rahastatavate projektide tulemusi teadusringkondadele, peamistele sidusrühmadele ja üldsusele;
 - ii. vajaduse korral konsulteerib teadus-, tehnika- ja akadeemiliste ringkondadega, piirkondlike ja riiklike teadusuuringuid rahastavate asutustega ja teiste sidusrühmadega;
 - iii. annab komisjonile korrapäraselt aru oma tegevuse kohta.

Artikkel 8

ERC spetsiaalne rakendusstruktuur

1. ERC spetsiaalne rakendusstruktuur vastutab eriprogrammi käesoleva komponendi haldusalaste rakendamisküsimuste ja elluviimise eest. Rakendusstruktuur rakendab eelkõige hindamiskorda ja viib läbi vastastikust eksperdihindamist ja valikuprotsessi vastavalt ERC teadusnõukogu kehtestatud strateegiale ning tagab uurimistoetuste rahalise ja teadusliku haldamise.

ERC spetsiaalne rakendusstruktuur toetab ERC teadusnõukogu kõikide artiklis 7 kirjeldatud ülesannete täitmisel, sealhulgas teadustöö strateegia väljatöötamisel, tegevuste järelvalves, ERC saavutuste läbivaatamisel ja hindamisel ning teavitus- ja kommunikatsioonitegevuses. ERC spetsiaalne rakendusstruktuur teeb ka kättesaadavaks tema valduses olevad vajalikud dokumendid ja andmed ning hoiab ERC teadusnõukogu oma tegevusega kursis.

Selleks et tagada strateegia ja jooksvate küsimustega seotud tõhus koostöö ERC spetsiaalse rakendusstruktuuriga, korraldavad ERC teadusnõukogu juhtkond ja ERC spetsiaalse rakendusstruktuuri direktor korrapäraselt koordineerimiskoosolekuid.

2. Komisjon tagab, et ERC spetsiaalne rakendusstruktuur järgib rangelt, tõhusalt ja vajaliku paindlikkusega üksnes ERC eesmärke ja nõudeid. Artiklites 6 ja 7 ning käesolevas artiklis sätestatud kohustuste täitmiseks ja seoses oma kohustustega eelarve täitmisel teeb komisjon järgmist:
 - a) tagab ERC teadusnõukogu tegevuse järjepidevuse ja selle koosseisu uuendamise ning toetab ERC teadusnõukogu uute liikmete leidmise ülesannet täitvat alalist valimiskomiteed;
 - b) tagab ERC spetsiaalse rakendusstruktuuri tegevuse järjepidevuse ning sellele ülesannete ja vastutuse delegeerimise, võttes nõuetekohaselt arvesse ERC teadusnõukogu seisukohti;
 - c) tagab, et ERC spetsiaalne rakendusstruktuur täidab kõiki oma ülesandeid ja kohustusi;
 - d) nimetab ametisse ERC spetsiaalse rakendusstruktuuri direktori ja juhtkonna, võttes arvesse ERC teadusnõukogu arvamust;

- e) tagab ERC teadusnõukogu seisukohti arvesse võttes ERC tööprogrammi, rakendusmetoodikat käsitlevate seisukohtade ja vajalike rakenduseeskirjade, sealhulgas ERC taotlemiseeskirjade ja ERC näidistoetuslepingu õigeaegse vastuvõtmise;
- ea) teavitab ERC programmikomitee koosseisu korrapäraselt ja õigeaegselt ERC meetmete rakendamisest ja konsulteerib komiteega sel teemal;
- f) teeb programmi üldise rakendamise eest vastutajana järelevalvet ERC spetsiaalse rakendusstruktuuri üle ja hindab selle tulemuslikkust.

Artikkel 9

Marie Skłodowska-Curie meetmed

1. Marie Skłodowska-Curie meetmed keskenduvad teadlaste algatatud alt üles suunatud uuringutele, mis põhinevad üksnes tippteadusel, et toetada teadlaste karjääri, oskuste arendamist ja liikuvust, pöörates erilist tähelepanu karjääri alustavatele teadlastele, jäädes samal ajal teadlastele avatuks kõigis karjäärietappides.
2. Meetmed on avatud kõigile Euroopa Liidu toimimise lepingus ja Euroopa Aatomiaenergiaühenduse asutamislepingus käsitletud teadusvaldkondadele. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, konkreetse vajaduse tekkimisel ja kui muutuvad kättesaadavaks täiendavad rahalised vahendid, võib Marie Skłodowska-Curie meetmetega toetada teatavat tegevust, mis on seotud konkreetsete temaatiliste prioriteetide, konkreetset liiki teadus- ja innovatsiooniasutuste või konkreetse geograafilise asukohaga, et reageerida liidu muutuvatele nõuetele ja vajadustele seoses oskuste, teadustöötajate koolituse, karjääri arengu ja teadmiste jagamisega, et saavutada liidu strateegiline autonoomia.

3. Marie Skłodowska-Curie meetmete rakendamisega kaasneb järgmine:
- a) pakutakse atraktiivseid tingimusi ja võimalusi karjääri edendamiseks ning aidatakse lahendada süsteemseid probleeme, mis on seotud karjääri ebastabiilsuse ja ebakindlusega teadussektoris. Meetmetega toetatakse aktiivselt Euroopa teadlaste hartas esitatud põhimõtteid, millega edendatakse õiglast värbamist, läbipaistvaid menetlusi ja tulemuspõhist edutamist⁷;
 - c) toetatakse töö- ja eraelu tasakaalu, mitmekesisust ja kaasatust, kehtestades töötingimuste kõrged standardid kogu Euroopa teadusruumis.

Artikkel 10

Teadusuuringute Ühiskeskus

1. JRC tegevus täiendab pikemaajalisi poliitikaeesmärke toetavaid kaudseid meetmeid. Selle saavutamiseks teeb JRC koostööd rahvusvaheliste, riiklike, piirkondlike ja kohalike sidusrühmadega, sealhulgas teaduskoostöölepingute kaudu.

JRC tegevus peab:

- olema paindlik ja reageerima poliitilistele vajadustele;
- aitama kaasa koostoimele muude ELi investeeringutega;
- keskenduma järgmistele valdkondadele:
 - i. teaduslik ja tehniline toetus liidu poliitilistele prioriteetidele, eelkõige (kuid mitte ainult) Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames ning programmi „Euroopa horisont“ I, II, III ja IV osa jaoks kindlaks määratud prioriteetidele;

⁷ NÕUKOGU 18. detsembri 2023. aasta SOOVITUS andekate teadlaste, innovaatorite ja ettevõtjate Euroopasse meelitamise ja nende Euroopas hoidmise Euroopa raamistiku kohta (C/2023/1640, <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2023/1640/oj/est>).

- ii. teadmiste integreerimine ja mõju poliitikale;
- iii. territoriaalne areng ja liikmesriikide toetamine;
- iv. teaduse tipptase ja rahvusvaheline koostöö;
- v. avatud teadus, teadmiste jagamine ja suutlikkuse suurendamine.

III peatükk

Konkurentsivõime ja ühiskond

Artikkel 11

Teadus- ja innovatsioonikoostöö

1. Määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artiklis 15 osutatud teadus- ja innovatsioonikoostöö toimub:
 - a) II samba konkurentsivõime komponendi puhul [Euroopa Konkurentsivõime Fondi] määruse artikli 15 lõike 1a alusel vastu võetud tööprogrammi sihtotstarbelise eriosa alusel. Siia kuulub Euroopa Konkurentsivõime Fondi IV–VII peatükis kirjeldatud poliitikaharude teadus- ja innovatsioonitegevus kooskõlas määruse XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] normidega;
 - b) II samba ühiskonna komponendi puhul artikli 4 lõike 2 kohaselt vastu võetud tööprogrammi alusel. Nimetatud teadus- ja innovatsioonikoostöö eesmärk on suunata ühiskondlikke ja kultuurilisi muutusi ning toetada tõenduspõhist poliitikakujundamist tulevikku suunatud ja vastupanuvõimelise ühiskonna jaoks järgmiselt:
 - i) mõista geopoliitiliste muutuste, uute tehnoloogiate, keskkonna-, kliima- ja demograafiliste muutuste mõju ning töötada välja meetmed, mis on vajalikud, et tagada terve, kestlik ja vastupanuvõimeline ühiskond ning territoriaalne juhtimine, mis võtab arvesse kodanike heaolu;

- ia) edendada demokraatlikke, kultuuriliselt mitmekesiseid, kaasavaid, sotsiaalselt õiglasi, turvalisi ja rahumeelseid ühiskondi ning edendada demokraatlikku valitsemistava ja innovatsiooni avalike teenuste valdkonnas;
- ib) säilitada Euroopa kultuure ja kultuuripärandit ning tugevdada kultuuri- ja loomesektorit ja -tööstust.

3. Käesoleva raamprogrammi II samba raames toetatakse kuni 2030. aastani määruse (EL) 2021/695 artikli 8 alusel loodud ELi missioonide teadusuuringute ja innovatsiooni osa. Programmi „Euroopa horisont“ kuuluva uue Euroopa Bauhausi rahastuga seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse toetamisega kaasnevad meetmed, mille eesmärk on kasutuselevõtt muude liidu programmide raames.

IV peatükk

Innovatsioon

Artikkel 12

Euroopa Innovatsiooninõukogu nõuandekogu

1. Euroopa Innovatsiooninõukogu nõuandekogu (edaspidi „EIC nõuandekogu“) annab komisjonile nõu järgmistes küsimustes:
- a) programmi „Euroopa horisont“ III osa „Innovatsioon“ alla kuuluva EIC komponendi üldstrateegia, võttes arvesse vastastikust täiendavust Euroopa Konkurentsivõime Fondiga;
 - b) EIC meetmete rakendamise tööprogramm, sealhulgas taotluste hindamise kriteeriumid ja sobiv tasakaal eri liiki rahastamistoetuste vahel;
 - c) EIC portfellides ja strateegilistes projektiportfellides kujunemisjärgus tehnoloogia suundumuste kindlakstegemine vastastikuses täiendavuses ja koostöös Euroopa Konkurentsivõime Fondi haldusalas oleva kujunemisjärgus tehnoloogia vaatluskeskusega;

- d) EIC programmijuhtide profiil;
 - e) koordineerimine Euroopa Konkurentsivõime Fondi tagatiste, rahastamisvahendite ja segarahastamistoimingute nõuandekoguga, mis on loodud Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames.
2. EIC nõuandekogu võib komisjoni taotluse korral esitada komisjonile soovitusi järgmistes küsimustes:
- a) kõik küsimused, mis innovatsiooni vaatenurgast võivad tugevdada ja edendada innovatsiooni ökosüsteeme kogu liidus, EIC eesmärkidega seotud saavutusi ja mõju ning novaatorlike äriühingute suutlikkust oma lahendusi kasutusele võtta;
 - b) ettevõtjate ees seisvate võimalike regulatiivsete takistuste kindlakstegemine koostöös komisjoni asjaomaste talituste ning riiklike ja piirkondlike ametiasutuste ja muude asjakohaste üksustega, eelkõige nende ettevõtjate puhul, kes saavad toetust EIC kaudu;
 - c) eriprogrammi muude osade programmitöö.
3. EIC nõuandekogu tegutseb EIC eesmärkide saavutamise huvides. Ta tegutseb usaldusväärselt ja ausalt ning teeb oma tööd tõhusalt ja läbipaistvalt.
4. EIC nõuandekogu koosneb 15–20 sõltumatust kõrgetasemelisest isikust, kes on kutsutud Euroopa innovatsiooni ökosüsteemi eri osadest ja kelle hulgas on ettevõtjaid, äriühingute juhte, investoreid, innovatsioonieksperte ja -juhte ning novaatorlikke teadlasi ja tehnosiirde eksperte. Nõuandekogu aitab kaasa teavitustegevusele ning selle liikmed püüavad tugevdada EIC kaubamärgi mainet.
5. EIC nõuandekogu liikmed määrab ametisse komisjon pärast avalikku kandidaatide ülesseadmist või osalemiskutse esitamist, võttes seejuures arvesse vajadust tagada tasakaal eksperteadmiste, soo, vanuse ning geograafilise ja temaatilise jaotumise osas.
6. Liikmete ametiaeg on kuni kaks aastat ja seda saab kaks korda pikendada.

7. EIC nõuandekogul on president, kelleks on innovatsioonivaldkonnaga seotud kõrgetasemeline avaliku elu tegelane, kellel on tõendatud kogemused ja põhjalikud teadmised uuenduste arendamises alates teadustegevusest kuni turustamise ja laiendamiseni.
8. EIC nõuandekogu president on sõltumatu erinõustaja, kelle nimetab ametisse komisjon pärast läbipaistvat värbamismenetlust. EIC nõuandekogu presidendi ametiaeg on kuni neli aastat võimalusega seda ühe korra pikendada.
9. EIC nõuandekogu president juhib EIC nõuandekogu, valmistab ette selle koosolekuid, määrab liikmetele ülesandeid ning võib luua sihipäraseid alarühmi. EIC nõuandekogu president esindab EIC nõuandekogu seisukohti innovatsioonivaldkonnas ja tegutseb komisjoni kontaktisikuna.
10. Komisjon kehtestab EIC nõuandekogu käitumisjuhendi, milles käsitletakse eelkõige huvide konfliktide ja konfidentsiaalsusnõuete rikkumise ärahoidmist. EIC nõuandekogu liikmed peavad andma ametisse astudes nõusoleku järgida käitumisjuhendit.
11. Komisjon osutab EIC nõuandekogule ja EIC nõuandekogu presidendile haldusabi.

Artikkel 13

Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid

Eriprogrammiga toetatakse järgmist:

- a) ühendatud keskuste loomine ja toetamine kogu liidus, millega edendatakse koostööd ja pakutakse teaduritele, novaatoritele ning idu- ja kasvufirmadele juurdepääsu ressurssidele, partneritele ning kohandatud eksperditeadmistele ja teenustele, sealhulgas investeerimisvõimalustele, teadus- ja innovatsioonitulemuste ning uuenduslike lahenduste esmaostjatele, äriühingutele, eksperimenteerimisrajatistele, teadus- ja tehnoloogiataristule, kontaktiloomis- ja võrgustumisvõimalustele, ettevõtlustalentidele, juhendamisele ja mentorlusele;

- b) tegevused üleeuroopaliste innovatsiooni ökosüsteemide arendamiseks olulistes teemavaldkondades, tugevuste ja võimaluste integreerimine ja hoogustamine, piiriüleste võrgustike ja koostöö loomine ja laiendamine, teadmiste ja tehnoloogia kasutuselevõtu kiirendamine, innovatsiooni- ja ettevõtlusoskuste arendamise, samuti alustavate ettevõtjate toetamiseks ning seejuures kogu liidus teadmiste kolmnurga (kõrgharidus, teadusuuringud ja innovatsioon ning ettevõtlus) integreerimise soodustamine. Need tegevused hõlmavad Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) teadmus- ja innovatsioonikogukondade toetamist;
- c) programmid, millega toetatakse uuenduslikke VKEsid ning idu- ja kasvufirmasid, et nad saaksid laieneda ja pääseda rahvusvahelistele turgudele, millele aitavad kaasa turukõlblikkuse uuringud, kohapõhised innovatsioonivahendid, teadus- ja innovatsioonikoostöö, talentide vahetus, kohandatud mentorlus, juurdepääs ülemaailmsetele investorite võrgustikele, regulatiivsed suunised, lokaliseeritud turundusabi ja nn pehme maandumise tugiteenused sihtriikides, ning mis tuleb siduda ühendatud keskuste ja innovatsiooni ökosüsteemidega;
- d) muud meetmed, mis toetavad innovatsiooni ökosüsteemide ja ühendatuse arendamist, sealhulgas uuringud, võrdlusuuringud, innovatsioonis osalejate vastastikune õpe ning riigi ja piirkonna tasandi innovatsioonipoliitika ja -strateegiate, sealhulgas nutika spetsialiseerumise strateegiate koordineerimine.

V peatükk

Euroopa teadusruum

Artikkel 14

Euroopa teadusruum

1. Euroopa teadusruumi elluviimine toimub liidu ja selle liikmesriikide ühise jõupingutusega. Eriprogramm aitab liikmesriikidel ning asjakohasel juhul sidusrühmadel ja programmiga assotsieerunud kolmandatel riikidel saavutada Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti⁸ sätestatud ühiselt kokku lepitud eesmärke ja prioriteete, toetades Euroopa teadusruumi eesmärkide ja prioriteetvaldkondadega kooskõlas olevaid meetmeid ning edendades ja kaitstes Euroopa teadusruumi väärtusi ja põhimõtteid.
2. Poliitika toetusvahendiga pakutakse liikmesriikidele ja asjakohasel juhul nende piirkondadele vastavalt nende sisemisele pädevuste jaotusele teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning programmiga liitunud kolmandatele riikidele praktilist eksperdiabi teadus- ja innovatsiooniinvesteeringute ning sellealaste poliitikameetmete ja süsteemide kvaliteeti parandavate reformide kavandamiseks, rakendamiseks ja hindamiseks. See aitab luua tugevamaid ja tulemuslikumaid riiklikke ja piirkondlikke teadus- ja innovatsioonisüsteeme ning tugevamat Euroopa teadusruumi.

⁸ Nõukogu 26. novembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2122, mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti (ELT L 431, 2.12.2021, lk 1 ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

Artikkel 15

Osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine

Osalemise laiendamise ja tippteaduse levitamise komponendi all toetatakse eriprogrammiga liidus tõeliselt integreeritud ja sidusat teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi, käsitledes eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni pakti prioriteetseid valdkondi, suurendades juurdepääsu tipptasemel teadusuuringutele ja innovatsioonile kogu liidus ning seades prioriteediks struktuuriinvesteeringud ja -reformid. Teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuslikkuse poolest juhtivate ja mahajäänud riikide vahelist ebavõrdsust püütakse vähendada diferentseeritud tegevusportfelli abil, millega luuakse tugev teadusbaas ning viiakse omavahel kokku osalejad ja ökosüsteemid ning millega soodustatakse riiklikul ja piirkondlikul tasandil struktuuripoliitika reforme, mille eesmärk on näiteks teadlaskarjääri atraktiivsemaks muutmine, rahvusvahelistumine, tulemuslik teadus- ja innovatsiooniasutuste haldus ja juhtimine või tegevuse sobitamine liidu algatustega.

Artikkel 16

Teadustaristu

1. Eriprogrammiga toetatakse liidule huvi pakkuva teadustaristu kavandamist, arendamist, ülesehitamist, olulist ajakohastamist ja integreerimist. See soodustab üleeuroopalist kasutajate juurdepääsu.
2. Teadustaristuga seotud tegevuses keskendutakse järgmisele:
 - a) liidu teadustaristumaastiku arendamine, konsolideerimine ja ühtlustamine, sealhulgas liidu ja liikmesriikide võimekuse koordineerimine ning märkimisväärse maailmatasemel võimekuse ülesehitamise või olulise ajakohastamise kuludest kuni 20 % katmine;
 - b) teadustaristule piiriülese juurdepääsu parandamine kõigis valdkondades ja sektorites ning uute tekkivate kasutajaskondadega kohanemine, haarates rohkem osalejaid kui teadusuuringute põhikasutajad ning hõlmates VKEd ning idu- ja kasvufirmad;
 - c) teadustaristu vastupanuvõimeliseks ja kestlikumaks muutmine, pidades samal ajal sammu teaduse ja tehnoloogia kiire arenguga;

- d) andmesuveräänsuse edendamine ning leitavate, juurdepääsetavate, koostalitlusvõimeliste, taaskasutatavate (FAIR) ja masintöödeldavate teadusandmete võrgu edasiarendamine, sealhulgas laiendades ja konsolideerides Euroopa avatud teaduse pilve kui Euroopa teadusandmeruumi ning edendades koostoimet Euroopa sektoripõhiste andmeruumidega;
- da) teadustaristute koostöö ja võrgustumine, nende töötajate koolitamine ja oskuste täiendamine, vajaduse korral ühiselt tehnoloogiataristu ja innovatsiooni ökosüsteemidega;
- e) Euroopa teadustaristut käsitleva poliitika ja rahvusvahelise koostöö tugevdamine.

Artikkel 17

Tehnoloogiataristu

1. Eriprogrammiga toetatakse liidule huvi pakkuva tehnoloogiataristu kavandamist, arendamist, ülesehitamist, olulist ajakohastamist ja integreerimist. See soodustab üleeuroopalist kasutajate juurdepääsu.
2. Tegevuses keskendutakse järgmisele:
 - a) liidu vastupanuvõimelise ja kestliku tehnoloogiataristumaastiku arendamine, konsolideerimine ja ühtlustamine, sealhulgas liidu, liikmesriikide ja piirkondliku võimekuse koordineerimine ning märkimisväärse maailmatasemel võimekuse ülesehitamise või olulise ajakohastamise kuludest kuni 20 % katmine;
 - b) tehnoloogiataristu teenuste nähtavuse ja kasutamise täiustamine kogu liidus;
 - c) teadurite, novaatorite, VKEde, idu- ja kasvufirmade juurdepääs tehnoloogiataristule kogu liidus ning väärindamistegevuse toetamine, et kiirendada turuleviimist;

- d) tehnoloogiataristute koostöö ja võrgustumine, nende töötajate koolitamine ja oskuste täiendamine, vajaduse korral ühiselt teadustaristu ja innovatsiooni ökosüsteemidega;
- e) Euroopa tehnoloogiataristu poliitika väljatöötamise toetamine.

Artikkel 17a

Maailmatasemel teadus- ja tehnoloogiataristu ülesehitamist või olulist ajakohastamist toetav valikuprotsess

1. Eriprogrammiga võib toetada üleeuroopaliste maailmatasemel võimekuse ülesehitamise või olulise ajakohastamise kulusid olulistes strateegilistes valdkondades kooskõlas riiklike ja piirkondlike programmidega, maksimeerides Euroopa lisaväärtust. Need taristud valitakse välja avatud, läbipaistvas ja konkurentsipõhises menetluses ja neil on liikmesriikide tugev poliitiline ja rahaline toetus, ning arvesse võetakse Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi (ESFRI) (ja mis tahes muude tehnoloogiataristu strateegiliste foorumite) tööd.
2. Lisaks määruse (EL) XXX [viide programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele] artikli 18a lõikes 2 sätestatud nõuetele peab taristu vastama järgmistele kriteeriumidele:
 - a) tõendid selle kohta, et kavandatud uus võimekus on võtmetähtsusega ja maailmatasemel, arvestades järgmist:
 - i) liidu huvid: see on vastavuses liidu strateegiliste prioriteetidega ning nõuab märkimisväärsed liidu ja liikmesriikide ühisinvesteeringuid seoses loodetava ulatuse ja mahuga ning et võimendada vajaduse korral muid rahastamisallikaid;
 - ii) teaduslikud, tehnoloogilised ja/või tööstuslikud prioriteedid ja asjaomane poliitika: olulised edusammud asjaomastes valdkondades Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil;

- iii) selgelt kindlaks määratletud võimekuslünkade täitmine: vastastikune täiendavus muu liidu tasandi taristuga, olemasolevate rajatiste ja teenuste vastavusse viimine kasutajate käsitlemata vajadustega ning teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi sidususe ja konsolideerituse tagamine;
- iv) juurdepääsupoliitika ja pakutavad teenused: liidu teadus- ja innovatsioonikogukonnale tõhusa juurdepääsu ja teenuste tagamine;
- b) uue võimekuse tõhus elluviimine seoses järgmisega:
 - i-a) tõendid rahastamispuudujäägi kohta, mida liikmesriigid ja turumehhanismid üksi ei suuda kõrvaldada;
 - i) haldamine ja juhtimine;
 - ii) rahaline teostatavus ja rahalised kohustused, sealhulgas erasektori poolt;
 - iii) tehniline teostatavus, kestlikkus ja ressursitõhusus ning andmestrategia.

Kriteeriume täpsustatakse täiendavalt tööprogrammis.

VI peatükk

Ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 17b

Programmi „Euroopa horisont“ komitee strateegilise koosseisu strateegiline nõuandev roll

1. Lisaks oma rollile komiteena määruse (EL) 2011/182 tähenduses nõustab artikli 18 lõike 2 punktis a määratletud programmi „Euroopa horisont“ komitee strateegiline koosseis komisjoni ja annab soovitusi järgmistes küsimustes:
 - a) programmi „Euroopa horisont“ üldine strateegiline suund ja prioriteedid, võttes arvesse määruse [programmi „Euroopa horisont“ käsitlev määrus] artiklis 3 sätestatud eesmäärke ning lõikes 1a sätestatud portsessi;
 - b) programmi vastavusse viimine liidu poliitikaeesmärkidega strateegilise prioriteetide seadmise protsessi kontekstis;
 - c) programmi ning muude liidu programmide ja vahendite sidusus ja koostoime, eelkõige selleks, et maksimeerida mõju ja vältida kattuvusi.

Strateegiline koosseis võib vahetada teavet ka muudes käesoleva programmiga seotud küsimustes.
2. Oma esimesel nõuandvas rollis peetaval koosolekul võtab programmi „Euroopa horisont“ komitee strateegiline koosseis komisjoni ettepaneku põhjal vastu oma kodukorra, mida tuleb järgida, kui see koosseis tegutseb nõuandvas rollis.

3. Nõuandvas rollis peab see koosseis korralisi koosolekuid vähemalt kord aastas ja lisaks juhul, kui liikmesriikide lihtenamus seda taotleb. Olles konsulteerinud strateegilise koosseisu liikmetega, kutsub komisjon koosoleku kokku ja koostab selle päevakorra, võttes arvesse strateegilise koosseisu käesoleva määruse kohaseid ülesandeid ja selle koosseisu kodukorda. Komitee strateegiline koosseis oma nõuandvas rollis ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldkomitee oma nõuandvas rollis korraldavad omavahel ühiskoosolekuid, et käsitleda mõlemale olulisi, eelkõige II samba teadusuuringute komponendiga seotud küsimusi.
4. Liikmesriigid kaasatakse programmi „Euroopa horisont“ strateegiliste prioriteetide seadmisel juba varases etapis vastavalt järgmisele protsessile:
- a) Komisjon esitab Euroopa teadusruumi ja innovatsiooni komiteele (ERAC) asjakohased analüüsid, sealhulgas kujunemisejärgus tehnoloogiate vaatluskeskuselt saadud analüüsid, tulevikusuundi käsitlevad aruanded ning asjakohasel juhul sidusrühmade tõendus põhise panuse.
 - b) Seejärel annab ERAC strateegilise panuse programmi „Euroopa horisont“ üldistesse strateegilistesse teadus- ja innovatsioonisuundadesse ja prioriteetidesse.
 - c) ERACi nõuandeid võetakse arvesse programmi „Euroopa horisont“ nelja sammast hõlmava mitmeaastase strateegilise dokumendi ettevalmistamisel komisjoni poolt, arvestades samas nende eripäraga. Programmi „Euroopa horisont“ käsitleva komisjoni mitmeaastase strateegilise dokumendi see osa, mis hõlmab II samba konkurentsivõime komponenti, on sama, mis Euroopa Konkurentsivõime Fondi määruse artikli 13b lõike 4 punktis iii osutatud mitmeaastase strateegilise dokumendi see osa, mis hõlmab II samba konkurentsivõime komponenti. Mitmeaastase strateegilise dokumendi seda osa arutatakse punktis d osutatud strateegilistel koosolekutel.

- d) Strateegiline koosseis oma nõuandvas rollis ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldkomitee oma määruse [Euroopa Konkurentsivõime Fondi määrus] artikli 13b kohases nõuandvas rollis korraldavad omavahel ühiseid strateegilisi nõuandvaid koosolekuid, et käsitleda mõlemale olulisi, eelkõige II samba konkurentsivõime komponendist rahastatavaid teadus- ja innovatsioonikoostööga seotud küsimusi.
- e) Strateegiline koosseis annab programmi „Euroopa horisont“ mitmeaastast strateegilist dokumenti arvesse võttes komisjonile soovitusi programmi „Euroopa horisont“ üldise strateegilise suuna ja prioriteetide kohta enne tööprogrammide ettevalmistamist.

Punktides a–e nimetatud protsess toimub enne esimeste tööprogrammide ettevalmistamist ja kolm aastat pärast programmi algust.

Artikkel 18

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Komitee tuleb kokku järgmistes koosseisudes, võttes arvesse arutatavat teemat:

Strateegiline koosseis: strateegiline ülevaade eriprogrammi rakendamisest ja rakendamise sidusus selle tööprogrammide lõikes, sealhulgas koos Euroopa partnerlustega;

- ERC;
- Marie Skłodowska-Curie meetmed;
- ühiskond;
- EIC ja Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid;

- Euroopa teadusruum ning osaluse laiendamine ja tippteaduse levitamine;
 - teadus- ja tehnoloogiataristu;
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
 4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
 5. Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või kui komitee liikmete lihtenamus seda taotleb.
 - 5a. Kui komitee vastu võetavate rakendusaktide kohta arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ning kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.
 - 5b. Komisjon teavitab komiteed korrapäraselt ja varases etapis eriprogrammi rakendamise üldisest edenemisest. Eelkõige esitab ta järgmise teabe: iga projekti käsitlev teave, mis võimaldab jälgida iga taotluse kõiki menetlusetappe; iga taotlusvooru tulemus ja projektide rakendamist käsitlev teave ning programmi „Euroopa horisont“ eelarvekomponentide ja alakomponentide täitmist käsitlev teave.
 6. Vastavalt liidu sõlmitud rahvusvahelistele lepingutele võib assotsieerunud kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide esindajaid kutsuda eriprogrammi komitee koosolekutele vaatlejana osalema komitee töökorras sätestatud tingimustel, võttes arvesse liidu või selle liikmesriikide julgeolekut ja avalikku korda.

Artikkel 19

Kehtetuks tunnistamine

Otsus (EL) 2021/764 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 20

Üleminekusätted

1. Käesolev otsus ei mõjuta otsuse (EL) 2021/764 alusel rakendatavate meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning nimetatud otsust kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.
2. Eriprogrammi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek eriprogrammi ja otsuse (EL) 2021/764 alusel vastu võetud programmi meetmete vahel.

Artikkel 21

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja
